

Spæl kann gerast ramur álvari

Møguliga er hetta skeggið úr eldfimum evni. Óneyðugt er at nevna, hvør skaði kann standast av, kemur eldur í tað.

Brúkarafelagið veit ikki um óhapp av slikum slag, men betur er at binda um heilan fingur. (mynd: Kalmar).

Litfegur viskuleður, sum likjast bommmum, eldfimar fóstulávints-grimur, eittraðir litbly-antar og bilar við høgum ýlitóna, sum kunna skaða hoyrnina.

Ella sagt við fáum orðum: tá spæl gerst álvari. Ikki alt, sum vit geva børnum at spæla við er vandaleyst fyri tey, sigur Brúkarafelagið, sum heldur, at Føroyar eiga at gera sum grannalondini og smíða eina reglugerð um, hvørji leiku mugu seljast.

Vandi er fyri, at Føroyar enda sum sokallað dumpingland, tað vil siga ruskpláss, fyri vánaligum leikum, nú hesar verða forboðnar í alt fleiri londum. Tað var júst hesin vandi, sum fekk Noreg at gera strangari reglugerð. Statens Forurensningstilsyn hevur gjørt reglurnar og framleiðarar, innflytarar og handlar eiga at siggja til, tær verða hildnar.

Nú er so vandi fyri, at tær verður, norsku

reglurnar raka, koma til okkara í staðin, sigur Brúkarafelagið, sum nú fyrst fer at kanna, hvørji vandamikil leiku fáast í Føroyum. Tá hetta er gjørt, fer felagið at seta seg í samband við teir handlar, sum selja hesar vørur, ivaleyst við áheitan um, at teir gevast við söluni.

Brúkarafelagið heldur, at tað er vágilt at lita á, at onnur lond kanna vørurnar fyri okkum.

Innflutningur og sölur av vandamiklum leikum er millum tey fyrstu málini, Brúkarafelagið fer at arbeiða við nú eftir summarfrítiðina.

Skrivstovan hjá Brúkarafelagnum í Jónas Bronsgøtu 20 er opin mánadag kl. 16.30 — 17.30, mikkudag kl. 14.00 — 15.00 og friggjadag kl. 19.00 — 20.00. Telefonin er 16592 og postadressan postsmoga 2005.

hd

Nýggj kanning:

Lítið asbest í vatninum í Havn!

Asbesttægrarnar í drekkivatninum í Havn eru lutfalsliga fáar samanborið við vatn aðrastaðni, har eternitrør verða brúkt, er niðurstøðan í einari kanning.

Heilsufroðiliga starvsstovan hevur gjørt. Kanningin varð gjørd eftir áheitan frá heilsu-nevndini í Tórshavn og landslækanum og er beint nú liðug.

Vatnleiðingarrør úr Leirvík og Havn eru kannað í Noregi og triggjar vatnroyndir, tiknar í Havn á vári 1984, eru kannaðar í Kanada.

Niðurstøðan, Heilsufroðiliga starvsstova kom til, er hendan:

Niðurstøða

Talið av asbesttægrum í drekkivatninum í Tórshavn er lutfalsliga lágt sammett við vatn aðrastaðni, har nýtt verða asbestsementrør.

Hetta svarar væl til, at rørin lutfalsliga vóru lítið terd innan.

Hinvegin skal undirstrikast, at bert fáar kanningar eru gjørdar, og tí skulu úrslitini sjálvsagt takast við fyrivarni.

Nevnast skal í hesum sambandi, at høgt innihald av asbest varð funnið í skónini á innaru síðuni í rør D.

Hugsast kann at størri nøgdir av asbesttægrum fara í vatnið, um rørléiðingin t.d. verður órógvad mekaniskt (vegarbeiði t.d.). Harafturat er nøgdin ivaleyst eisini treytað av, hvussu stórar vatn-nøgdir renna ígjøgnum (vatntrýst á rørvæggirnar).

Út frá tí, ið er nevnt omanfyri, verður hiðani rátt til:

— At kommunurnar gera sær greitt hvar og hvussu nógvur asbestsementleiðingar eru í nýtslu á økinum. Harafturat at kannað verður í hvønn mun hesar leiðingar eru terdar.

— At lutfalsliga einfaldr kanningar av vatninum aðrenn og aftaná asbestsementleiðingina verða gjørdar, soleiðis

at kunneiki fæst um í hvønn mun vatn virkar terandi.

— Ikki at leggja asbestsementrør av nýggjum. Um asbestsementrør av ávisum orsökum ynskjast lögð av nýggjum, skulu hesi klæðast innan við nýtiligum og støðugum tilfari eitt nú asfalt ella epoxy.

— Um tering fer fram á verandi asbestsementleiðingum, eigur vatnið at verða viðgjørt soleiðis, at tað ikki virkar terandi á leiðingina.

Neyvan tyding fyri heilsuna

Í frágreiðingini hjá Heilsufroðiliga starvsstovu er eisini stutt petti um heilsufroðiliga viðurskiptini:

Tjakið millum visindafólk viðvíkjandi vandanum, ið stendst av asbesttægrum í drekkivatni, hevur verið og er nokkso drúgv. Or-

søkin er ivaleyst tann, at úrslit av epidemiologiskum kanningum eins og flestu kanningum við djórum hava vist, at asbest intikið gjøgnum munnin ikki hevur við sær øktan vanda fyri krabbameini í maga og gørum. Hinvegin vilja aðrir vera við, at onkrar ábendingar eru um, at høgt innihald av asbest í drekkivatni kann økja um vandan hjá menniskjum. Endalig niðurstøða hesum viðvíkjandi er higartil ikki fingin til veg.

Flestu visindafólk eru á einum máli um, at asbest í drekkivatni stavandi frá nattúrni ella frá asbestsementrørum ivaleyst ikki er av tydingi fyri heilsuna.

Av tí at tað í øðrum sambandi sum luftdálking við asbest, ikki er funnið nakað »nulleffektniveau« er tó sjálvsagt ynskiligt, at asbestinnihaldið í drekkivatninum er so lágt sum møgult.

Berlitz skeið aftur í Føroyum

Í apríl mánaði í ár var Berlitz málskúlin í Føroyum og skipaði fyri málskeiði fyri áhugaðum, sum vildu læra enskt, týskt og franskt mál.

Tiltakið eydnaðist væl, men av tí at nógvr fólk hevdu tekið seg, var ikki gjørligt hjá øllum at sleppa á málskeið.

Nú ger Berlitz málskúlin enn eina roynd. Skeið verður í fremmandamálum á Hotel Borg í dagunum 23. september — 4. oktober.

Berlitz málskúlin virkar á tann hátt, at hann veitir fólk kunneika innan fremmandamál, eftir stuttari tíð.

Bert ein vika er nóg mikið til at fólk kunnu fáa hylling á einum fremmandamáli.

Fólk kunnu velja millum at ganga nakrar tímar dagliga í skúla í eina viku, ella at fáa intensiva undirvísing í átta tímar dagliga í eina viku.

Eisini stovnar og virkir, sum hava brúk fyri at starvsfólk duga fremmandamál, kunnu bíleggja sær serkøna hjálp frá Berlitz málskúlanum.

Í vár, tá Berlitz skúlin var í Føroyum, skipaðu teir fyri málskeiði í Eysturoynni, har ein fyriteka hevði biðið um tað.

Tað er Sámál Bláhamar, stjóri í Havn, sum er umboð fyri Berlitz málskúlan í Føroyum.

Dagny

Nú noyddist hægsta skúlavaldið til verka

Sjey mánaðir eru síðani tað gjørdist púra greitt, at okkurt var áfátt í Vágs skúla.

Góðir tveir mánaðir eru síðani helvtin av lærarunum boðaðu frá, at teir komu ikki aftur í skúlan, fyrr enn greiða er fingin á viðurskiptunum.

Landsins hægstu skúlamyndugleikar, Landskúlaráðið og Landsstýrið, hava skúgvad málið frá sær. Í veruleikanum er onki gjørt fyri at loysa tað hesar sjey mánaðirnar.

Men nú fer kanska okkurt at henda. Ti 13 lærarar meintu í álvara tað, teir søgdu í juni.

hd

Heim uttan súkklu

Eftir at hava bíðað alla vikuna, fór ein ungur maður úr Sveits heim aftur við Norrunu í gjár — uttan motorsúkklu.

Maðurin var saman við tveimum øðrum komin til Føroya at ferðast á motorsúkklu. Sunnudagin boðaði hann lögreluni í Havn frá, at motorsúkkla hansara var stolin á tjaldplássinum yviri við Strond.

Teir triggir ætlaðu sær heim aftur mánadagin, men tá stolna motorsúkkla ikki var komin aftur, avgjórði eigarin at útseta heimferðina til í gjár.

Men hóast motorsúkklaan er eftirlýst nakrar ferðir í Útvarpinum, er hon framvegis horvin.

Súkklaan er av slagnum Yamaha, hon er rættlaga nýggj, reyð og hvít og hevur nummar SO 497 og tjóðarmerkið CH.

hd

**Fylg við,
hvát hendir**

tíðindablaðið
sosialurin